

Svenska Kvinnors Vänsterförbund – Kvinnokamp i över 100 år

Ordförande har ordet!

SKV har haft stämma på Kvinnofolkshögskolan i Göteborg 18-19 september. Fantastiskt att vi kunde träffas fysiskt! Det var givande att kunna diskutera förbundets verksamhet, utvärdera de gångna två åren och

Vi hoppas bara att omvärlden kan gå in och hjälpa där det är möjligt och ställa upp på flyktingar som söker sig ut. Vi har i alla fall ett ansvar gentemot dem som redan finns hos oss.

Olga Persson

sikta framåt de kommande två. Vi fick inspiration av Olga Persson, ordförande för Unizon och hennes engagemang för att stödja kvinnor som utsätts för våld av olika slag och för det långsiktiga målet att avskaffa allt våld mot kvinnor och flickor. Hon tecknade en helhetsbild över situationen för utsatta kvinnors, pratade inte bara om misshandel och dödligt våld utan också om pornografi och prostitution. Det inspirerade oss till två uttalanden som följer.

Vi tar också med det uttalandet som gäller Sveriges insats i Afghanistan, eftersom sensommarens händelser där har skakat om hela den demokratiska världen. Inget skeende har så drastiskt förändrat livsbetingelserna till det sämre för så många kvinnor på så kort tid. Patriarkatet håller sin järnhand över de afghanska kvinnorna.

Ett fint inslag på kvällen var ett besök av Grith Fjeldmose, kommunalråd (V) i Göteborg och operasångerska, som berättade om kvinnor i operans värld ur ett feministiskt perspektiv. Tankeväckande och underbar sång!

Grith Fjeldmose
Foto: Margareta Nordh

Uttalanden från stämman i september

Om att stödja ideella kvinnojourer

Frihet från våld är en mänsklig rättighet. Idéburna icke-vinstdrivande jourer har i över 40 år tagit ansvar som samhällets skyddsnät för kvinnor och barn som utsatts för mäns våld.

Bygget av det svenska välfärdssamhället har utgått från mannen som norm, män har mer makt än kvinnor. Mäns våld mot kvinnor ingick inte i den svenska självbilden och därmed inte i det offentliga samhällets ansvar. I stället fick kvinnor bygga upp ett parallellt, ideellt välfärdssystem för att stötta och skydda kvinnor och barn – det som blev och fortfarande är kvinnojourernas verksamhet. De har i princip tagit hela ansvaret i över 40 år.

Dessa jourarbetare har erfarenhet av att bemöta individer som söker stöd och hjälp på ett värdigt sätt. Verksamheten finns kvar över tid och finansieringen behöver säkras. Trots satsningar i höstens budgetproposition är det långt kvar tills arbetet mot mäns våld mot kvinnor tilldelas resurser som står i proportion till problemets allvar och storlek.

Hittills har det inte funnits några nämnvärda pengar att tjäna på kvinno- eller barnfrid. Idag är situationen annorlunda och en ny marknad har öppnats för privata, vinstdri-

vande jourboenden som inte tar ansvar för helheten. Ännu är skyddat boende inte en reglerad insats enligt Socialtjänstlagen. En privat organisation behöver inte rätta sig efter särskilda kvalitetskrav eller tillstånd från IVO, Institutionen för vård och omsorg, för att starta och driva ett sådant boende. Landets kommuner står inför ett vägval: att radera eller fördjupa relationen med de ideburna jourerna. Det är dags att deras livsviktiga insatser erkänns och att kvinnofridsarbetet prioriteras som en viktig del av välfärdssektorn. Det är en fråga om kvalitet i mottagandet av kvinnor och barn. I stället för att gynna aktörer med kortsiktiga vinstintressen bör kommuner ta ansvar genom att sluta långsiktiga överenskommelser med dem som har erfarenhet, kompetens och uthållighet.

SKV kräver

- att regering, kommuner och regioner definierar de ideella jourernas verksamhet som samhällsviktiga insatser som bör prioriteras.
- att särskilda kvalitetskrav och tillståndsplikt införs för skyddade boenden som drivs av privata aktörer.
- att samarbete främjas mellan offentliga aktörer och jourer genom exempelvis IOP - Idéburet Offentligt Partnerskap. Mäns våld mot kvinnor ska inte vara en vinstaffär.

Våldspornografi skadar

Enligt regeringen är förebyggande av mäns våld mot kvinnor ett prioriterat område sedan flera år tillbaka. Från 2017 finns ett nationellt våldsförebyggande program och i juni i år presenterade regeringen ett 40-punktsprogram som preciserar delmålen i arbetet med att minska våldet. Den 13 september kom så budgetpropositionen som ska möjliggöra genomförandet av de ambitiösa målen, sammanlagt drygt en miljard kronor, om man ser framåt ett par år.

Detta är en glädjande satsning som tillgodoser flera av de krav som ställts av dem som aktivt arbetar med könsbaserad våldsproblematik, inte minst att bidrag till kvinno- och tjejjourer permanentas, att boende efter tillfällig skyddsvistelse ska prioriteras och att barnperspektivet stärks.

Men våldsproblematiken är omfattande och komplext, och inkluderar bl. a. sexuellt utnyttjande i olika miljöer, på nätet, grooming, sugardating, all prostitution, inklusive människohandel med mera. Alla regeringens 40 föreslagna åtgärder är viktiga och för att de ska realiseras krävs ett ambitiöst uppföljningsarbete och förmodligen ytterligare finansiering.

En av de föreslagna åtgärderna är att stoppa mäns våld mot kvinnor i ungas partnerrelationer. I detta sammanhang nämns inget om den grova våldspornografin, lättillgänglig på nätet. Dagens pornografi inkluderar gruppvåldtäkter, sexuella övergrepp och förnedring av kvinnor. Den finns till hands i ungas mobiler och spelar stor roll i hur könsgänge uppfattas av dem. De matas med budskapet att våld är normalt, att tjejer är objekt, som killar ska utföra sexuella handlingar på och inte med. Detta står i total motsats till samhällets offentliga värderingar om jämställdhet.

SKV kräver att regeringen granskar och bedömer den utbredda våldspornografin inte bara som kränkande av människovärde utan som rent brottsliga handlingar. Flera initiativ tas nu ut i världen att dra porrproducenter inför rätta. Sveriges feministiska regering bör stå i framkant när det gäller kampen mot denna form av våld mot flickor och kvinnor.

Om Sveriges insats i Afghanistan

När de sista amerikanska trupperna lämnade Afghanistan var det ett land i kaos. Då hade sedan flera år Frankrike, Holland, Australien och Kanada dragit sig ur. Sverige blev kvar ända till slutet.

Drygt 8000 svenskar deltog i insatsen, fem av dessa kom inte tillbaka levande, ett trettiotal skadades och ännu fler återvände med men för livet. Hur många afghaner som dött i samband med den svenska insatsen finns inga siffror på. Som förevändning för det svenska deltagandet talades om fattigdomsbekämpning och fredlig utveckling. De civila insatserna hamnade med tiden i bakgrunden och när de amerikanska styrkorna alltmer övergick till en strategi från Vietnamkriget kom det även att gälla den svenska insatsen.

Afghanistan har varit Sveriges största biståndsland, men det svenska biståndet, kanaliserat genom SIDA, har enligt Totalförsvarets forskningsanstalt, FOI, bidragit till att göda korruptionen och därmed förvärrat konflikten. Att blanda civila och militära insatser har kritiserats av andra biståndsaktörer. De resultat som uppvisats, bland annat att flickor och pojkar går i skolan och en ökad respekt för kvinnors rättigheter, kan i hög grad tillskrivas det långsiktiga arbetet som icke-statliga biståndsorganisationer bedrivit,

Kvinnor i Kabul i kö för att rösta. Foto: Omar Sobhar Reuters

bland annat Svenska Afghanistan-kommittén. Idag riskerar det arbetet att omintetgöras, något som framför allt kommer drabba kvinnorna.

Vilka lärdomar ska dras av Sveriges medverkan i detta krig? Den allians som svensk insats blev en del av hade ett begränsat FN-mandat. Mot slutet var insatsen underordnad amerikanskt befäl. Medan andra länder drog sig ur och FN var utmanövrerat, blev Sverige alltmer indraget i ett nära samarbete med NATO och USA.

Under nära 20 år har Sverige deltagit och alltmer blivit en del av de krigsinsatser som varit förödande för Afghanistan. Det är från krigsskådeplatser i landet som människor flytt i tiotusentals redan tidigare och nu befaras en ny flyktingvåg. Av dem som redan

tidigare tagit sig till Sverige har många skickats tillbaka och de som ännu inte deporterats lever i ett limbo, utan rättigheter. Nu görs allt för att de som vill fly från Afghanistan inte ska nå Europa och vårt land.

SKV kräver:

- att svenskt bistånd till stöd för kvinnors rättigheter i Afghanistan fortsätter och stärks. En feministisk utrikespolitik förpliktigar!
- att Sverige tar sitt ansvar för dem som flytt till Sverige eller kommer söka sig till vårt land.
- att den svenska insatsen och dess konsekvenser för såväl Afghanistan som för svensk säkerhetspolitik utreds. Detta rör ytterst vilken roll Sverige ska spela när det gäller att värna fred och säkerhet i omvärld.

Rikt utbud på Rösträttsfestivalen i Fogelstad

Fredag-lördag 13-14 augusti firades 100 år av kvinnlig rösträtt på Lilla Ulfåsa i Fogelstad utanför Katrineholm.

Lilla Ulfåsa är ett demokratiskt minnesmärke. Det var här den Kvinnliga Medborgarskolan hade sin verksamhet mellan 1925 och 1954 och genom den fostrades många av Sveriges främsta politiker, författare och konstnärer. Idag finns en stiftelse som förvärvat Lilla Ulfåsa och som påbörjat en renovering av byggnaden för att bedriva verksamhet i Fogelstadgruppens anda anpassad till dagens utmaningar.

Nu bjöd man in till festival för att fira 100-års jubileet av kvinnors rösträtt och programmet var därefter. Här fanns historiskt tillbakablickande, men samtidigt fokus på dagens utmaningar, på ungdomar och framtiden, allt inramat av festliga kulturella inslag.

Åtskilliga kända namn fanns på programmet. Eftersom festivalen ägde rum utomhus, kunde många delta, bland dem fem SKV:are, Maria Sandgren Loa och Inger Svensson Karlstad, Margareta Nordh Lund, samt Ianthe Holmberg och Jessika Graham Göteborg.

Ur det gedigna programmet

Politiker

Landshövdingen i Sörmland, **Beatrice Ask**, var den som hälsade välkommen. Hedersgäst var **Birgitta Dahl**, riksdagens första kvinnliga talman, aktuell i en intressant dokumentär i SVT om hennes pionjärbete i riksdagen.

Här hände något roligt. **Margareta Nordh** vandrade runt i huset på egen hand i en paus när en av arrangörerna tilltalade henne: ”Birgitta Dahl sitter här inne ensam. Du skulle inte vilja gå in och prata med henne?” Det ville Margareta och fick en intressant pratstund på tu man hand med Birgitta som handlade om allt från klimatförändringar till Afghanistan där talibanerna just då tagit över. Detta innan media hann ikapp med inspelningskameror och mikrofoner.

Därtill deltog **tre vice talmän** från dagens riksdag, **Åsa Lindestam**, **Lotta Johnsson Fornarve** och **Kerstin Lundgren** som berättade om olika aspekter av dagens jämställdhetsarbete. **Lena Ag. Jämnställdhetsmyndigheten** och **Gunilla Thorgren**, en av de första i Grupp 8, samtalade om kvinnor i politiken.

Edda Manga, idéhistoriker, föreläste om konst och demokrati.

Husets historia

Medborgarskolan grundare de fem i ”konstellationen” som de fick heta, fick liv i en kavalkad av scener, spelade med hela husets fasad som bakgrund. **Elin Wägner**, **Honorine Hermelin**, **Elisabeth Tamm**, **Ada Nilsson** och **Kerstin Hesselgren** interagerade med varandra.

Catherine Westling som Gulli Petrini. Foto: Margareta Nordh

Folkbildning

Folkbildning ur ett historiskt perspektiv var rubriken för ett samtal mellan Folkbildningsrådets GS **Maria Graner** och **Lena Eskilsson**, idéhistoriker och Fogelstadforskare.

Fokus på ungdom och dagens politiska kamp inkluderade ”Hur kvinnor förändrar världen” **Ida Östensson**, som drev kampen för samtyckeslagen. Man lyckades ordna workshop på temat unga kvinnors inflytande.

Fram emot kvällen kom så det roligaste inslaget på detta otroligt späckade program, en enkvinnor-föreställning där **Catherine Westling** spelade **Gulli Petrini**, en av de kvinnor som engagerade sig i kampen för kvinnlig rösträtt. Så välspelet, visade det sig, och så intressant eftersom vi visste alldeles för lite om denna fascinerande kvinna.

Kvällen avslutades med premiär för **Lisa Wahlboms** film **De första fem kvinnorna i Sveriges riksdag**. Eftersom den skulle visas senare på SVT och kvällen började kännas lite kylig trots ylletrojor, var det åtskilliga som liksom vi åkte hem eller till tillfälliga övernattningar, mer än nöjda med dagens otroligt rika utbud. Ett värdigt firande av 100 år av kvinnlig rösträtt och en speciell upplevelse för oss som var på Fogelstad för första gången.

Kulturföreningen Fogelstad har en imponerande permanent utställning som var öppen båda dagarna. Utanför låg det välkända måttbandet i storformat, markerande viktiga årtal i den svenska kvinnokampens historia.

Gulli Charlotta Petrini, 1867–1941, Politiker, rösträttskvinna

Gulli Petrini var en av de mest aktiva kvinnorna i den frisinna liberala vänsterrörelsen vid sekelskiftet 1900, särskilt i den kvinnliga rösträttsrörelsen.

Hon föddes 1867 och växte upp i Stockholm i en familjemiljö fylld av bildningstraditioner. En stor familj och släkt utgjorde en viktig bakgrund för hennes kommande sociala engagemang. Idéer om kvinnors rättigheter fanns i släkten i Wallinska skolan där hon tog studentexamen, en rättighet som givits åt flickor år 1870.

Det var självklart både för Gulli Petrini och hennes far att hon skulle fortsätta vid universitetet efter studenten. Hon läste matematik och fysik, var mycket framgångsrik och disputerade år 1900 på en avhandling i fysik, varvid hon blev en av de första kvinnliga doktorerna i Sverige.

Genom familjens försorg blev hon under studietiden inackorderad i professorsfamiljen Holmgrens hem, Villa Åsen i Uppsala. Detta hem var en känd samlingspunkt för frisinna och radikala studenter och en givande miljö för en livlig och friskspråkig ung dam som Gulli Petrini, orädd och engagerad i alla slags samhällsfrågor. Där mötte hon personer som kom att prägla hennes kommande livsbana och som blev hennes vänner för livet: med vilka

hon kom att samarbeta i den kvinnliga rösträttskampen.

Av Hjalmar Öhrvall säger hon sig ha lärt: ”Följ din egen övertygelse, vik inte undan, kalla saker vid dess rätta namn. Du kommer inte alltid att bli omtyckt men du vänjer dej [sic!] vid det.” Dessa råd tillämpade hon också när de gällde de feministiska projekt och organisationer hon var med om att bygga upp och förvalta: Uppsala kvinnliga studentförening, 1897, den kvinnliga rösträttsrörelsen Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, 1903, och Föreningen frisinna kvinnor, 1914. I den senare blev hon också en aktivt engagerad ledamot, först som vice ordförande, sedan som ordförande från 1920.

I Uppsala gick hon också in i den radikala föreningen Verdandi där hon mötte sin blivande man Henrik Petrini, naturvetare, docent i matematik och fysik, känd debattör och bland annat ivrig motståndare till den rådande katekesläsningen i skolan. Paret Petrini gifte sig borgerligt år 1902 och flyttade till Växjö där Henrik Petrini fick tjänst som lektor i gossläroverket och Gulli Petrini som lärarinna i en flickskola. De första åren var motiga för det liberala paret. Det stod en air av konflikt kring dem under tiden i Växjö. Det som var mest upprörande för den kyrkliga stiftsstadens elit var makarna Petrinis religionskritik, deras naturvetenskapliga ståndpunkter och tro på Darwins utvecklingslära.

Gulli Petrini blev efter en tid uppsagd från flickskolan för att hon vägrade förneka människans släktskap med aporna och hon gick också miste om en lektorstjänst vid läroverket trots att hon var disputerad och klart mest meriterad.

Anträdde i stället en politikerkarriär för Frisinna landsföreningen och Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt (LKPR). I några minnesanteckningar säger hon att det var dessa orättfärdiga tjänstetillsättningar som

gjorde henne till politiker. dessutom folkbildare och resetalare för rösträtt, fred och demokrati. Hon gjorde långa agitationsresor genom Sverige, ibland under mycket primitiva förhållanden.

Trots motgångarna i Växjö blev Gulli Petrini år 1909 invald i stadsfullmäktige i Växjö och året efter blev hon medlem i drätselkammaren som den första kvinnan i Sverige. I fullmäktige tog hon upp sociala frågor om fattigvård, skolgång, barnavård, ogifta mödrars situation och barns rättsliga ställning. rösträttsfrågan som upptog hennes stora intresse under de år som kampanjen fördes (1903–1921). Och Gulli Petrini var en populär talare: engagerad, kunnig, humoristisk och någon som i talarstolen vågade visa ilska mot samhällets orättvisor. Detta var en bild av kvinnan som gick på tvärs med den konventionella och just därför tilldragande för många.

År 1914 flyttade paret Petrini tillbaka till Stockholm och Gulli Petrini fick en lärartjänst vid Whitlockska skolan. Vid denna tid gick rösträttsrörelsen in i ett nytt skede på grund av första världskrigets utbrott. Samtidigt blev det en hektisk tid i kvinnorörelsen när Föreningen frisinna kvinnor (FFK) bildades och rösträttskampen och demokratikampen intensifierades både från arbetarhåll och kvinnohåll. Gulli Petrini deltog aktivt och hennes formuleringskonst och feministiska kvinnokrav satte sin prägel på FFK:s reformprogram. Hon tillhörde den falang inom FFK som ville att kvinnorna skulle ha ett självständigt kvinnoförbund.

Vid Liberala samlingspartiets sprängning år 1923, på grund av förbudsfrågan, anslöt hon sig liksom många andra frisinna kvinnor till Sveriges liberala parti. Hon kandiderade till riksdagsval 1921 men kom ej på valbar plats på grund av splittringen mellan det frisinna och det liberala partiet.

Efter den allmänna rösträttsens genomförande år 1921 kom Gulli Petrini

förutom sin lärargärning att i hög grad ägna sig åt annat politiskt arbete, där hon fortsatte sin kamp för kvinnors rättigheter i ett större sammanhang. Under 1930-talet deltog hon i debatten för gifta kvinnors rätt till arbete, en lag som fick genomslag år 1939 i Sverige.

Sina sista år ägnade hon åt resor i olika länder, ofta för att delta som delegat i stora internationella kongresser där hon höll uppmärksammade tal om reglementering, fredsfrågor, medborgarskap och äktenskapslagstiftning.

Fram till sin död 1041 var hon en kämpa för den stora kampen mot förtryck i alla former och för människans individuella frihet och medansvar i det politiska och sociala livet.

Även i Göteborg firades rösträttens 100 år

I universitetsaulan i Vasaparken, anordnat av Göteborgskvinnor i rörelse/r. Lite stelare än på Fogelstad då pandemiregler ännu gällde och stolar stod väl separerade från varandra. Akustiken är också svår i denna vackra, men ekande, lokal.

På programmet stod föreläsningar om kvinnor och demokrati med kända namn, men också sång och musik. Vad sägs om trumpetfanfar och pianomusik av Elfrida Andrée, Kvinnornas sång från rösträttsstriden, sånger ur den stundande musikalen Frigga, med syfte på Frigga Carlberg, ännu en stridbar rösträttskvinna som vi gärna skriver mera om?

Vi uppskattade speciellt föredraget av **Renée Frangeur** om Kerstin Hesselgren som 1921 valdes till riksdagen från Göteborg. I 25 år ordförande var hon ordförande för Frisinnade kvinnor och SKV.

En fråga ställdes till de närvarande om vi skulle skicka ett brev till Åsa Regnér v. generalsekreterare i UN Women New York med önskan om en ny Kvinnokonferens 2025 i FN:s regi, 30 efter den senaste i Beijing. Detta beslutades.

Cecilia Malmström avslutade programmet, nu tillbaka i hemmastadens akademiska värld efter 10 år som EU kommissionär i Bryssel.

IaH

De medverkande samlade efter avslutat program. Cecilia Malmström i mitten, med till höger om henne Renée Frangeur och till vänster Malin Arvidsson, som berättade om Nelly Thüring, socialdemokrat, som också valdes till riksdagen 1921 från Göteborg. De inramas av sångare från musikalen Frigga, som ännu ej haft premiär. Frigga syftar på Frigga Carlberg, ännu en inspirerande rösträttskämpa från staden som vi gärna skriver mera om. Riksdagens förste vice talman Åsa Lindestam (S) vänder sig åt höger mot en av arrangörerna.

Foto: Ianthe Holmberg

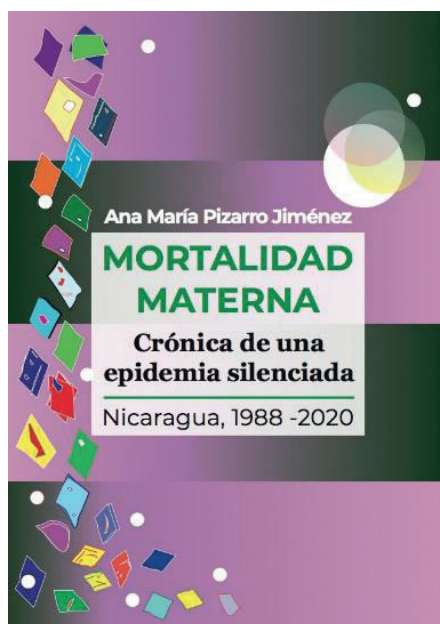
"MÖDRADÖDLIGHET - Krönika över en tystad epidemi

Insamling till tryckkostnad av angelägen bok

SKV:s Sida-projekt med kvinnoorganisationen SI Mujer i Nicaragua är nu avslutat och slutrapporterat till Sida/Forum Civ. Den kvinna som 1991 grundade SI Mujer heter **Ana Maria Pizarro**. Hon har precis skrivit en mycket innehållsrik och intressant bok om kvinnohälsa, framför allt i Nicaragua, men även från övriga Latinamerika och Karibien. Bokens titel är **"MÖDRADÖDLIGHET - Krönika över en tystad epidemi Nicaragua 1988-2020"**. Den är en fantastisk kunskapskälla och redogörelse för hur kvinnors hälsa har marginaliserats i Nicaragua under perioden 1988-2020. Man får en bild av hur olika kvinnogrupper kämpat för sina rättigheter - inte bara i Nicaragua utan i hela Latinamerika. Den tar även upp socioekonomiska och politiska aspekter.

Ana Maria kommer från Argentina där hon läste medicin och var aktiv i kvinnorörelsen. Där greps hon greps av militärjuntan och satt i fängelse i flera år tills hon utvisades 1980 som politisk flykting. Hon reste till Nicaragua och engagerade sig i revolutionen och i kvinnors rättigheter och blev nicaraguansk medborgare.

Ana Maria arbetade som gynekolog och blev chef för det största kvinnosjukhuset i landet och försökte förbättra kvinnors sexuella hälsa och reproduktiva rättigheter. Hon ledde flera kommissioner om bland annat mödradödlighet, abortfrågan och HIV. Hon har också varit internationellt aktiv och deltagit i kvinnokonferenserna i Kairo och

Beijing, samt suttit i ledningen av hälsonätverk med kvinnor i Latinamerika och Karibien. Som inbjuden talare har hon deltagit i kongresser och seminarier i Afrika, Asien, Europa och på den amerikanska kontinenten under teman som "kvinnors rättigheter med särskilt fokus på avkriminaliseringen av abort".

2018 blev Ana Maria hotad till livet av regeringen Ortega och var tvungen att fly landvägen till Honduras för att sen flyga till Argentina, där hon nu bor. **Boken har tryckts i Nicaragua.** Den är på 215 sidor och på spanska och är tänkt att spridas i Latinamerika. Några ex får vi dock till Sverige.

Tryckningen har kostat 5.025 US dollar för 300 exemplar, ca 43.500 kr med dagens dollarkurs. SKV har bidragit med 30.000 kr av denna summa. I boken finns en dedikation till SKV.

Kan du bidra med en slant till denna intressanta bok? Du kan då få ett digitalt exemplar. Sätt in ditt bidrag på SKV:s insamlingskonto i Nordea Konto nr 4711 17 01077 (vid överföring) eller swish 1230702829080 Skriv: Bok - mödradödlighet och din e-postadress.

Margareta Nordh

Plusgiro: 50 50 95-0
Avgiften är valfri från 50 kronor.

Kontakt: Svenska Kvinnors Vänsterförbund
Linnégatan 21, 413 04 Göteborg

skvgoteborg@gmail.com

tel: 0702-82 90 80

SKV Göteborg Linnégatan 21, 413 04 Göteborg

Tel: 0702-829080

www.svenskakvinnorsvansterforbund.se